

PROGRESUL

Abonamentul:

pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae social-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Pentru încunjurarea necazurilor, abonații noștri restanțeri sînt rugați să-și achite negreșit în săptămîna asta abonamentul à 3 cor. până la sfîrșitul anului curent, deoarece de la anul nou încolo trebuie plătit înainte — și pentru reînnoirea abonamentului! Sîntem rugători.

Administrația.

Sfîntul Nicolae

de
Gheorghe Jianu.

În istorie aflăm, că decîteori s'au stricat moravurile, Dumnezeu a trimis cîteun om superior ca să scape omenirea de prăbușire. Înavintevreme oamenii aleși, neprihăniți, erau înșiruiți în ceata sfinților. Sub vorba *sfînt* înțelegem ceva desăvîrșit, fără zădărnici. Oamenii perfecți sînt și în ziua de astăzi. Cine ar putea tăgădui acest lucru? Astăzi însă, se zbate să ajungă la modă modestia, o calitate pecît de folositoare pentru pilduirea răzleților, peatit de păgubitoare pentru omul cel într'adevăr

modest. Meditînd mai afund asupra fenomenelor vieții de acum, ajungem ușor la convingerea, că s'a întors lumea pe dos. Cel modest — azvîrlit din cot în cot, ear „obraznicu mînîncă praznicu“, vorba ceia. Dar nu va fi totdeauna așa. Tendințele izvorîte din fermentația omenirii se rafinează mereu. Și e mai presus de orice îndoială că zvîrcolirile de astăzi vor îndrepta ziua de mîne. Se ivesc deja ghiociei unei primăveri. Încep a se arăta semnele îndreptării modului de gîndire. Zidurile ce despart pe om de om sînt slăbite. Și cine caută să le proptiască?... Selecția începe a se face, nu ca pîn'acum între bogați și săraci, ci între oameni buni și oameni răi!

Sărbătorile sfinților din trecut ar fi să fie și ele un mijloc pentru încurajarea celor buni și pentru abaterea celor greșiți. Dar scopul acesta se ajunge numai dacă sărbătorile sînt simțite. A merge la biserică, numai pentru că trage clopotul, și a nu profita nimic pentru minte și pentru inimă, e o idolatrie goală, cum am mai zis și altădată, și cum binevedeți și DV. că nimeni nu îndrăznește să tăgăduiască acest fapt.

Joii am serbat pe Sfîntul Nicolae. Părinții bisericii vor fi avînd cauză să-l așeze între Sfinți. Trebuie să fie fost și el vr'un om deosebit de ceilalți oameni, deaceia ne aducem aminte de el. A fost un Arhiepiscop blind, care a făcut multe bunătăți. Dar niciodată „nu știa stînga, ce făcea cu dreapta“. Era dar' modest.

Viața lui e scrisă în Cazanie. Dar întreb pe toți și pe toate: cine a citit vr'odată, fie pentru sine, fie pentru alții, această Cazanie? Decî cine să știe pășaniile acestui Sfînt din Miralichia? Am auzit cu urechile intelectuali d'ai noștri, cari, facînd haz din cele sfinte, mărturisesc ei singuri, că nu știu nici „Credeul“ pe dinafară. Decî de unde să știe ei și despre nedreptățile, ce i-s'au făcut lui Sfîntul Nicolae la sinodul ecumenic dela Nicheia, unde s'a statorit credeul nostru creștinesc. Sătenii n'au de unde să cunoască viața acestui Sfînt, ear intelectuali n'au vreme a se ocupa cu „proștiu“ d'astea. Analfabeți și unii și alții!

Cîtă deosebire între sentimentul nostru bigotic și între sentimentul creștinesc al an-

Foiță originală.

Evoluția și creațiunea

de
Dr. M. Vladimirescu.

O altă învățătură păgubitoare a religiunii, ce desprețuește bunurile, pămîntestii, sună: Nu adunați comori pe pămînt, pe cari le strică rugina, le mîncă molii, și le fură lotrii; (Mat. 6. 10.); înșirșit: mai ușor trece camila prin urechile acului, decît bogatul în împărăția cerului (Mat. 19. 24.; Marcu 10. 25. etc.) Sărăcia vecinică, și lipsa, eată idealul!

Că și bogăția, mai ales capitalismul, încă își are partea rea, ca orice în lume, chiar ca și religiunea, e de sine înțeles. Dar tot atît de adevărat este, că fără bogăție, și fără bunurile pămîntestii, viața omenirii ar fi de compătimit. Viața modernă, propășirea tehnice, minunățiile lumii, dezvoltarea uriașă a vieții sociale și a mijloacelor de comunicație, toate sînt a se mulțumi capitalismului!

În ziua de astăzi și omul sărac călătorește în odae caldă, scutit de intemperii, repede, ieftin, comod; așteaptă prin admirabile sale, despre cari înaintevreme nici principii nu puteau se viseze. Nu mai pomenesc și alte diferite plăceri ale vieții moderne, ce nicicînd nu s'ar fi putut ajunge fără ajutorul capitalismului; chiar și înlăturarea părții celei rele a capitalismului, încă sînt numai străduințele științelor moderne.

Cine dorește să trăiască potrivit învățăturilor religioase, acela numai în mijlocul pădurii ar putea medita asupra vieții contemplative.

Țin să ating numai încă o singură învățătură, detot păgubitoare, a teoriei creaționale.

Teoria creațională vestește voința omului. Omul, pe care l-a făcut Dumnezeu „după chipul și asemănarea sa“, e liber, și liberă îi este și voința! O urmare firească a mîndriei antropocentrice și antropice este aceasta.

În întreg universul, dela cele mai uriașe corpuri cerești, până la cel din urmă atom, totul este supus legilor eterne universale; numai singur omul, „coroana creațiunii“, e scos de sub vigoarea acestor legi! Voința lui e liberă, neizolată! Dimpotrivă, lui i-se închină toate celelalte făpturi omenești. Această teorie a religiunii a primit-o și dreptul ce încă de pe vremea lui Solon a fost ocrotit sub aripile religiunii. Și orcît nu se poate dreptul împrieteni cu această teorie, e de minune, cum nu o poate și nici n'ar îndrăzni să o curme cu această teorie greșită.

Adolf Quetlet (1796—1874), părintele statisticei moderne, în opul său „Sur l'homme et le développement de se facultés“ (Despre om și dezvoltarea facultăților sale), după aceia „Du système social et les lois qui les régissent“ (Despre sistemul social și legile lui), a ridicat marea lege a numerilor mari, examinînd, în cercuri cit de largi, diferitele manifestațiuni ale vieții. Tezele acestea le-a transpus apoi și asupra fenomenelor vieții morale și intelectuale. Dînsul, și alții după el (Defan, Mayr, Wagner, Oettinger), mai ales Engel, au arătat, că nu numai viața morală a omului e supusă unor legi vigoase. A ridicat chiar teoria îndrăzneată: că se poate statorii statisticește înainte, cîți oameni își vor mînji într'un an mîinile cu sîngele semenilor lor; cîți vor fi falsificatori, otrăvitori, bandiți, folomocari, aproape cum s'ar

putea prevesti după număr și cazurile de moarte și de naștere.

Un lucru dealtfel foarte firesc! Căci aceleași cauze produc aceleași stări, aceleași referințe; pînăce aceleași forțe, aceiași factori diriguiesc viața socială, pîn'atunci firește că vor fi aceleași manifestațiuni ale vieții publice. Un lucru clar ca lumina soarelui!

Într'o provincă a Statelor unite din America s'a documentat, că în măsura în care s'au sporit școlile, adecă cu cît s'a sporit învățătura, cu atîta s'au închis temnițele și a scăzut numărul criminalilor. Această paralelă e dealtfel destul de clară. Înafară de cultură mai contribuiesc firește și alți mulți factori și alte cauze ponderoase.

În țara noastră numărul oșindiiților mai greu se urcă la 10 mi; cazuri de transgresiune: 60—70 mi, ș. a. m. d. Numărul tuturor oșindiiților face cam 400 mi!

Ar fi curios, că numai în Ungaria circa 1/2 milion de oameni, numai din pasiune, să nu-și încape în pele, și numai ca să facă lucru justiției, să golomoziască viața socială, sau numai ca să dea numărul statistic arătat mai sus, și numai din voința lor proprie să ajungă în conflict cu legile, cu ordinea socială și fiecare cu sine singur, și numai și numai pentru că așa vreau ei.

Dimpotrivă și aici ca pretutindenți stăpînesc legi eterne. „Video meliora, proboque; deteriora sequor!“ (Văz și recunosc ce-i mai bun, dar fac ce e mai rău). O experiență din bătrîni, pe care o urmăim și experiam și noi la fiecare pas. Ca șic um vr'o putere internă, nevăzută, ne-ar îndemna înafară — ba chiar împotriva voinții noastre.

Religiunea firește trece ușor peste aceste greutăți, orî negîndu-le simpluminte, orî dacă n'o

glosaxoniilor bunăoară. Eată încă o cauză, care ne ține cu aripile retezate, oprindu-ne în zborul nostru către idealul unei vieți mai bune. Presbiterii anglezilor predică mulțimii și pe uliți, ear noi ne mulțumim cu două-trei babe, cari și la intrare și la eșire, sărută și stîlpîi dela poarta bisericii; și numai la zile mari merg și „fruntașii“ poporului să se arate între plebime, ascultînd și ei din jîlturi, care cîntă „mai sus“ în strane.

Cine își bate capul cu virtuțile neasămuite ale blindului Miralichian; cu intriga ce s'a țesut împotriva lui la soborul din Nichea; cu mitarnicul Eviavie; deși cît de bine ar prinde în zilele noastre aprecierea modestiei, mai ales cînd vedem că și în biserică — toate se fac pentru ochii lumii! Într'o biserică am văzut un policandru, de care atîrnă o tăbliță de metal, pe care e scris numele celui ce l-a dăruit. Eată cum luminează biserica, care înloc să îmblinziască instinctele, alimentează trufia celor săraci cu duhul...

Despre calendare.

Mi-a ajuns la mîna un cîlindar pe anul vi-sect (1908). Îl iau și-l scrutez cu toată atenția, căci de cîteori dau de vre-un cîlindar, îmi vine totdeauna în minte rostul cel mare, pe care cîlindarele sunt menite să-l plîniască în viața popoarelor și prin urmare — sau mai bine zis — cu atît mai virtos în viața neamului nostru. Mă gîndesc, că în multe case calendarul are să fie unica carte, și-l cumpără, dacă nu de alta, cel puțin de hafîrul biciurilor, pe cari le află în cîlindar cu ziua anumită. — Dela cîlindar omul sărac, cu goiul în suflet, va dori să ispitiască tot ce-l poate fi de folos pentru viața de toate zilele, adevărate nevoile reale ale vieții și pentru luminarea și întărirea sufletului. Prin urmare, mult cere sufletul unui cititor dela un cîlindar. Și are tot dreptul; fiindcă ele ne vin numai odată pe an, la capătul anului care moare, ca un îndreptar pentru cel viitor. — Cădea-s'ar deci să fie cît de bine îngrijit și să se siliască a răspunde acestor probleme mari.

poate face aceasta, atunci chiamă într'ajutor „deus ex machina“, provocîndu-se la diavolul cel viu. Eată cum crede religiunea, că despica în două nodul gordian.

Științele naturale moderne vîd aici ca și aveau dominația legilor eterne universale.

În locul principiului răului pășeste lupta pentru existență, războiul vecinic, creșterea și descreșterea, legea pustiirii și a renașterii, întovărășite de multe suferințe, moarte, etc. de sub cari nu se pot subtrage nici singuraticii, nici mulțimea.

Teoria creațională are dreptate cînd recurge la o putere mai înaltă, ce stă înafară de noi, mai pre sus de toate; într'atîta are dreptate, dar numai într'atîta; celelalte supoziții — principiul diavolului, — e o imagine îndrăzneată și o rătăcire fundamentală.

Nenumărate cauze, forțe, și mulți factori diriguiesc viața omenească. Înfrînța lor a arătat-o cu certitudine statistica, morala și pedagogia.

În momentul cînd acești factori se schimbă, se schimbă și urmările acestora. Aceleași cauze produc aceleași efecte. Diferite cauze produc diferite fenomene. Un lucru atît de natural, atît de clar, încît a susține contrariul, ar fi un lucru ciudat. Dar și aici e de observat, că chiar lucrul cel mai firesc trebuie mai mult explicat!

Teoria creațională, necunoscînd adevăratele cauze, se oprește la fenomene. Leagă trandafirul, să nu înfloriască, cînd vine primăvara; strînge ciocul cocoșului, să nu cînte cînd se creapă de ziua. Dar tot înzadar! Pe oameni îi întemnițăm, să nu facă rele! Tot înzadar! Prin aceste dispoziții nu putem opri desprimăvărirea, ivirea zorilor și facerea de rele! Primăvara n'o aduce înflorirea

Durere însă, calendarele noastre prea puțin se achită de marea lor datorință. Să luăm de pildă calendarul, care se pretinde a fi din cele mai bine alcătuite și se încumătă, a-și lua un nume din cele mai strălucite (Înțelegeți, — e vorba de Calendarul Național al „Foi interesante“). Trecînd peste cele dintîi pagini, cu lunile anului viitor, mă opresc îndată la „Tări și Domnitori“, în care alu după alfabet țările, împreună cu domnitorii din cele cinci continente. E acesta un obicei, care de-o vreme încoace s'a introdus în calendarele noastre; dar din nefericire nu e tocmai din cele mai bune; căci ce nevoie are cutare bade Nicolae, sau alt cititor, să știe bunăoară că Congo e o țară mare lîngă un riu cu același nume, locuită de Negri etc. Bine cel puțin, că în calendarul de față nu se dau și portretele tuturor domnitorilor lumii, cum s'au dat mai anul trecut într'un alt calendar românesc.

Mai trec apoi iarăși cîteva pagini ce cuprind lucruri oficiale — calendaristice, să le zicem așa, ca de pildă despre Telegraf, Poșta etc. . . și mă opresc la partea, numită literară, a calendarului, care are să fie o lectură pentru multe suflete și încă vreme îndelungată. . . Cea dintîi bucată ne vorbește despre „Marii noștri străbuni“. — E bine nu-i vorbă, că se vorbește despre așa ceva întrun calendar, dar mai bine ar fi fost de s'ar fi vorbit despre aceasta anul trecut, anul jubilar, anul cînd s'au plinit 18 veacuri decînd viețuim pe aceste plaiuri — Anul acesta de pildă de ce nu s'a scris, ca despre lucrul cel mai potrivit, despre rescoalele țărănești din Marte trecut? Acesta e un eveniment care a sguđuit nu numai întreagă România, ci a atras atenția Europei întregi, nu cred să existe undeva suflet de Român pe care să nu-l fi mișcat svîrcolirile de durere ale nefericiților frați din Regatul României libere. . . Cititorul nostru zădarnic va cauta așa ceva în Calendarul în chestiune. Celelalte bucăți de literatură sînt bune, și se dea Dumnezeu să prindă în suflete, să samene întrînsule dragostea pentru scrisul românesc, pentru cartearomânească. Mai fac totuși observarea, pe cît socot că va fi de cuviință: printruce se dau din nenorocita noastră de Bucovina, bunăoară numai niște glasuri de poet, cari vor reșuna așa de vag în sufletele cititorilor, fără de pregătirea delipsă pentru a putea înțelege acele tainice simțuri și doruri, din cari au izvorît cuvintele poetului. Ce cuminte lucru ar fi fost, dacă nu i-s'ar fi dat calendarului numai astfel de poezii, ci informații cinstite despre stările culturale și împrejurările sociale ale fraților noștri, nu numai din nenorocita aciea de Bucovina, ci și despre ale celor din Basarabia, Serbia și Macedonia, asupra cărora stau demult ațîn-

trandafirului; dimineața n'o aduce cîntatul cocoșului; ci primăvara face să înflorească florile, și zorile dimineții pornesc cîntatul cocoșului și — omul înca cade în ispita faptelor rele, împins de cauze sufletești, ce îl influințează de dinafară, neatîrnător de voința sa!

Înainte vreme criminalul era frînt în roate, era chinuit oribil, și tot înzadar. Exemplul îngrozitor a ramas fără efect. Asta se știe demult! Cu toate astea criminalologia tot a ramas neclintită pe temelul teoriei creaționale.

Văzînd, numai în parte, că cu teoria fictivă, a libertății omenești, nu se poate ajunge la niciun rezultat, pe jumătate, zic numai pe jumătate, și numai în anumite cazuri, și între anumite împrejurări, a ajuns și dreptul la recunoașterea barierelor voinții omenești; par'că legile firești, cu severitatea lor de fer, s'ar orienta după voința omului, și numai în anumite cazuri!

Deaici pribegia dreptului, oscilația lui între aceste două teorii, fără a se putea zmulge cu desivîrșire de sub cătușele fantasmagoriei rătăcirii creaționale, referitoare la libertatea voinții omenești. Sub influința astorfel de teorii greșite s'au născocit, firește, nenumăratele potîgniri ale dreptului, sentințele bizare, ce le croește zi de zi justiția modernă, și de cari se izbește mintea trează, ca de un părete al capriciului! Și publicul laic stă pe gînduri și se miră, cudeosebire cel lovit de cîteo sentință șchioapă, ce își bate joc de toate cărările logice; nu înțelege rostul justiției moderne. E cert că asemenea sentințe nu pot fi nici ordihnitoare, nici mulțumitoare, ca să nu-i mai pomenesc și celelalte neajunsuri.

(Finea va urma).

tite privirile tuturor. Dacă i-s'ar fi dat și o aleasă literatură populară; dacă i-s'ar mai fi dat povețe înțelepte pentru toate nevoile reale ale vieții; mai ales economice (și în această privință pentru toate ramurile economiei); apoi în ale științei practice, îndeosebi ale medicinei (să se fi reprodus bunăoară sfaturile doftorești ale doctorului Beu din „Țara noastră“, sau alte lucruri de treabă din alte reviste); să se mai fi dat îndrumări cititorului asupra foilor și altor publicații rom. de aici, ca să știe ce să se facă cînd are nevoie de una sau de alta. Multe s'ar putea îndrepta, dacă ar fi cine să întocmiască calendarele cu grijă și cu chibzuială, iar nu numai în pripă și fără a ține în vedere, ce se așteaptă dela cititori.

Fi-va cîndva cine să ne dea astfel de calendare?

Rozmarin

IGIENĂ.

— Despre locuință. —

de

Dr. Gheorghe Crăiniceanu.

Cum să fie locuința? Încep cu totalitatea caselor, adevă cu satul.

1). Satul să fie așezat, dacă să poate, pe panta unei coline, dar nu prea rîpoasă, departe de bălți, sau de locuri mîlășinoase, pe un loc mai ferit de vînturi, sau cel puțin să aibă destulă plantațiune de arbori mari, cari să mai potoliască vijeliile și viscoalele ernilor aspre; dar să nu fie aproape de pădure, nici arborii să nu fie pre aproape de casă, pentru că astfel se întretine întrînsa umezeală.*)

2). Arborii și plantațiunile au merirea de a însănoșoa locurile, și vara de a umbri locuințele, pe oameni, și veșuitoarele, de focăria mare a soarelui. Sîatul M. S. Regelui Carol I. dat locuitorilor dobrogeni (la Medgidia), cu ocaziunea înăunțurării podului de preste Dunăre, ca să planteze cît mai mulți arbori, este foarte salutar și igienic, mai cu seamă pentru acele localități unde există bălți foarte întinse și mocirloase.

*) Nota: Romani, și alte popoare antice, ca să se convingă că locul, pe care aveau de gînd să se stabiliască, este sănătos, observau pe unde paște vita cea mai frumoasă, pe care o junghiau și cercetau și înăuntru, dacă este pe deplin sănătoasă; acolo infigeau parul și-și clădiau case. Poate și tăerea, frigerea și consumarea unei vite mari comute la fondarea sau iubileul unei biserici, cum am văzut pe alocurea că se obișnuiește, își trage originea tot dela această datină veche.

Un strop de vin.

(Alegorie).

Ascuns sub frunză strop erai,
Mărgăritar, abea văzut;
Pela săpat în luna Mai,
Puterea nu ți-s'a știut.

Mulți lucrători, cu sapa în mîna,
Lucrau din greu la argățit —
Și pentru-o oca de fîină,
O zi întreagă-au chinuit.

Și cum treceau pe drumul mare,
Flăcăi și fete și petreceau;
Ear tu erai în dezvoltare
Și frunzele te urmăiau.

Pela legat în dricul verii,
Mulți fluturi te-au încunjurat;
Multe părechii în murgul serii,
Vlăstarii ți-i-au sărutat.

Ai subț putere-o vară n'treagă,
Un vraj cu soare cald stropit.
Cu tine cine — frăție leagă,
Acela știe c'a trăit.

Puterea ta-î din vremea veche,
Zeii demult te-au închinat,
Și al tău farmec far' păreche . . .
Ai fost și ești glorificat.

Deci să-mi trăești o picătură!
Să mă tot legeni în plăceri —
Și cînd te-oi soarbe far' măsură,
Să mă avinți pîn' sus la cer!

Săteanul

Dr. Negura scrie în igiena sa că arborii dinprejurul casei sînt pentru sănătate ca și apa.

Lipsa de apă și de adăpost încontra intemperiilor vremii, fac pe sătenii să se feriască de a-și așeza comuna în mijlocul cîmpilor, deaceia mai bine se țin în apropierea apelor curgătoare pelingă coastele dealurilor mai mici. Călătorind prin țări străine, ușor ne putem convinge cît de mult se impune comunelor plantarea și îngrijirea de arbori pe marginea șoselelor.

3). Igiena abandonează cimitirele din raza satelor, deși, cum văzurăm mai sus, motivele sînt mai mult de altă ordine decît de ale salubrității; însă cînd straturile (păturile) de pămînt sînt de natură că permite a se scurge apele din ploii, ce au străbătut prin cimitir, în vre-o fîntînă, în acest caz germenii de boală din cadavre se comunică și consumătorilor acelei ape. În comunele bine chibzuite însă nu se găsesc cimitire în interior, ci afară de sat.

4). Curățenia prin sat trebuie să o ceară poliția sanitară în toată vremea și mai cu seamă vara, fără a mai aștepta cu aceasta pînă se ivesc epidemii; scoaterea băligarului din comună și ducerea lui pe ogoare (holde), își are timpul său agronomic, dar poliția sanitară poate cere în permanență, așa ca bălignorele ce se adună prin curte să fie grămădite la un loc anumit. O comună îngrijită este totdeauna și împrejmuată, fie cu șanț bine nivelat, fie cu gard de al grădinilor; apoi are și o porțiță (jitarniță, vracniță) spre a împedea vitele de a scăpa pe cîmp și a se face un control, cînd cere trebuința.

5). Împrejmuirea casei, după noul regulament român pentru igiena satelor, se permite a fi cu șanțuri numai acolo, unde apa se poate scurge lezne.

6). Clădirile dimprejurul casei: grajdurile pentru vite, păturele (coșarele) de cereale, trebuie să fie mai depărtate, nu lipite de casă, să se curețe, și bălignorele să stea într'un anumit loc pe timpul dela Septembrie pînă la Martie, adică cît permite regulamentul ca să stea în comună. (Va urma).

CRONICA.

Comitetul corului român din Oravița a luat angajamentul de a sprijini după vrednicie pe artistul nostru Z. Bârsanu, care va da în Oravița din 19. pînă la 27. Ianuar 1908 un ciclu de reprezentații, tot cu piese nouă, nevăzute pînă acum în părțile noastre. S'a format și un comitet arangeator. Vestim cu bucurie, și nu ne îndoim că publicul nostru, iubitor de teatru românesc, îl va primi, ca și pînă acum cu brațe deschise.

Cererea justă a doctorului Corneanu, presidentul comitetului parohial ort. rom. din localitate, pentru a fi scutiți parohianii noștri de plățirea contribuțiilor școlare, nădăjduim că va fi luată în considerare din partea reprezentanței comunale, care știe că noi avem de a contribui, conform legii, pentru susținerea școlii noastre românești.

La *Rusova veche* a murit preotul *Vichente Bala*. Institutul de bani „Astra” din Sasca montană a pierdut în persoana decedatului, un valoros membru al direcțiunii sale.

Cu ocazia congregațiunii din Lugoj, adunîndu-se Românași din toate părțile comitatului, prin localități publice, pretutindenii, se ridicau ca volbură de prav, șoapte de îngrijorare asupra stărilor noastre sociale. Semnălam acest fenomen, ce are la bază dorul de îndreptare a referințelor vieții noastre publice. Eată cum trebuie deslușit pesimismul bizar, ce ni-se pare exagerat în discuții.

Comuna bisericască din Ciclova montană a votat 100 Cor. pentru biserica rom. din Verșeț. Apelăm și la celelalte comune bisericăști din ținutul nostru să urmeze acestui exemplu frumos.

Sub titlul „Lucruri triste” citim în „Lupta” un atac necavaleresc la adresa „Progresului”, pe care îl respinge tot în „Lupta” editorul foii noastre Gheorghe Jianu.

Pentru studiarea referințelor hidroterapice din jurul Oraviții s'a reclamat, prin antistea comună, experți oficiali din Ministerul de agricultură.

Prin această măsură înțeleaptă, ni-se întăresc nădejdele realizării apeductului, atît de indispensabil pentru orașelul nostru, expus la multe nevoi provenite din lipsa de apă.

S'a îndreptat vremea. Ninge și în părțile noastre.

La *Sasca montană* arangează Reuniunea de citire și cîntare, a doua zi de Crăciun, o petrecere cu joc.

Orchestra casinașilor din Oravița își va reîncepe încurînd repetițiile.

Un biet călător din Verșeț, venind cu fiul său la tîrșorul din Cacova, resturnîndu-se trăsura cu ei, s'au rostogolit într'un șanț, unde bătrînul pescar a ramas mort. Îl deplîng 8 copii orfanii.

În *Ciclova montană* a mușcat un cîine turbat o familie întreagă. Casnicii nu-î cunoșteau boala. Tot din neștire vin necazurile ca ploua asupra bieților Români!

Orchestra elevilor școlii civile din localitate progesează frumos.

Societatea muzicală „Doina”, cu bun nume, din Turnu-Severin arangează la 8. Dec. v. un mare festival sub conducerea profesorului I. St. Paulianu.

La adunarea generală a învățătorilor ort. rom. din tractul Boceși, ni-se raportează că au participat de tot pușini învățători. Trist!

În comuna Slatina, lîngă Sasca, se fac rele noapte după noapte. Se ung casele cu cătran; se sparg ferestrele cu petri sau cu ciomege; se fac focuri, arzînd nutrețul din grădinele oamenilor, și făptuitorii niciodată nu sînt prinși, cutoatecă sînt „boacteri” și „gornici” cu lefuri grase.

Cauza acestor rele e *sălbăticitrea poporului*, provenită, în urma relei păstoriri sufletești, din stăpînirea — rachiului.

Deocamdată atît! *Coresp.*

Eu Maria Simonescu (Glămnărița) din Ciclova-mont., n'am văzut nimic cu ochii; mi-am fost pierdut vederile, și nici cele pentru traî nu mi-le puteam căștiga, căci de mergeam să cer milă, mă loviam de părății caselor. Așa aflîndu-mă pe drum d-nul Dr. Gheorghe Crăiniceanu, medic-major în România, m'a luat la sine și m'a tîmăduit *în cinste*. Rog pe bunul Dumnezeu, să-îdea zile multe și fericite, ca să mai poată face bine și altora.

Subscrisul mulțumesc Direcțiunii dela „Plugarul” din Cacova pentru despăgubirea primită pentru un vițel ce mi-a fost asigurat la susnumitul institut. Cu toată stîmă:

Gheorghe Guga.

Aviz. Concedăteanul nostru Rudolf Dvorsak a fost numit la 1 Decembrie c. de conducător al biroului de cimentare din Oravița, unde se măsoară butoaie și vase de tot felul.

Dare de seamă și mulțumită publică.

Pentru clopotul dela Mănăstirea „Călugăru” au mai dăruit (continuare):

Latus 377.66 cor.

Colecta Nr. IV. Colectant: P. Crîstoi.

Pavel Crîstoi Ciclova-mont.	— .60 cor.
Gheorghe Izvernicean Anina	1.— ”
Vasile Muntean Ciclova	1.— ”
Mihaî Brata	1.— ”
Alexandru Manescu Petru Sasca	— .40 ”
Alexandru Baias	— .50 ”
Ioan Chișu Ciclova-mont.	— .20 ”
Costa Theodoru	— .40 ”
Alexa Crîstoi	1.— ”

Colecta No. V. Colectanți: Vasile Oravițanu și Petru Munteanu.

Alexa Oravițan Ciclova-mont.	1.— ”

384.76 cor.

Mihaî Begu Gîrliște	384.76 cor.
Paraschiva Pruniș	1.— ”
Cassa de păstrare „Oravițana” Oravița	— .60 ”
Ilie Trailă	30.— ”
Dr. Ion Manguica	5.— ”
Ioan Neda	4.— ”
Franț Gargulak	1.— ”
Mihaî Pruniș	1.— ”
Dr. Gheorghe Anca	2.— ”
Total	430.36 cor.

Bibliografie.

A apărut Nr. 12 (anul III) din „Economia”, foaie economică ilustrată, cu următorul cuprins: Cuvînt de încheiere; Folsul asigurărilor; Mașina de clocit; Starea sămănturilor. Informațiuni și Varietăți număroase. — Foaia apare în Caransebeș sub redacția magistrului silvanal Alexandru Diaconovich. Abonamentul anual 4 coroane. Cum se poate vedea din cuvîntul de încheiere, cu începutul anului viitor foala va apare de 2 ori pe lună.

„Deșteptarea”, sub acest titlu sugestiv a apărut la Cernăuț o „gazetă pentru popor” bisăptăminală, editată de Societatea academică „Junimea”. O recomandăm cu căldură publicului nostru cititor ca pe un standard al „Junimei” însușite, în jurul căruia vedem grupați mulți scriitori cu reputație.

A apărut *Calendarul dela Cluj pe 1908* editat de Despărțămîntul „Asociațiunii din Cluj”. E foarte bine redactat și are și ilustrațiuni reușite. Prețul 20 fil.

„Răvașul” revistă culturală ilustrată din Cluj, va apare în 1908 în format mai mare și regulat de două ori pe lună, publicînd articole cu direcție culturală și literară, studii istorice etc. cum și informațiuni bogate din întreg domeniul vieții noastre culturale. Prețul va remînea tot 6 coroane pe an.

Poșta Redacțiunii.

I. S. *Jebel*. Trimite-ne articolul întreg. Numai așa să poate publica.

Poșta Administrațiunii.

Bengescu, Chicago. Da, 2 dolari.
Restanțerilor. Timpul suprem. Nu mai putem aștepta. Avem și noi multe de împlinit. Nepăsarea asta a restanțerilor ne slăbește toate rosturile.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

1731 sz. 1907.

Árlejtési hirdetés.

Krassó-Szörény vármegye törvényhatósági bizottsága 764 jkvi 10593 alisp. 907 sz. határozatával Forotik községben új községházának felépítését 5572 kor. 42 fill. költséggel engedélyezvén ezen építkezésnek vállalkozás útján biztosítása végett 1908. évi január hó 13-án délelőtti 10 órakor Forotik községházánál árlejtés fog tartatni; a beérkezett írásbeli zárt ajánlatok csak az árlejtés napjáig fognak figyelembe vétetni s nyilvánosan fognak felbontatni.

A tervek, költségvetés, épületleírás s építési feltételek mai naptól fogva az árlejtés napjáig a körjegyzői irodában Komoristyén a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Felhivatnak vállalkozni szándékozók, hogy a fentkített napon és órában az előírányzott 5572 kor. 42 fill. építési költségnek 10%-ból bányapénzzel avagy ez összeg erejéig szóló értékpapirokkal ellátva a kitűzött helyen személyesen jelenjenek meg vagy írásbeli zárt ajánlat benyújtása esetében ahhoz mellékeljék. Utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Forotik, 1907 évi december hó 10-én.

Pencza György
körjegyző.

Dabics Lázár
közs. biró.

(Licitație minuendă pentru zidirea casei comunale din Forotik).

7352 szám tlkvi 1907.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbiróság mint te-lekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Vb. Komora végrehajthatónak Dragán Jon végrehajtást szenvedők elleni 300 kor. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az oraviczabányai kir. járásbiróság területén fekvő Komoristye községi 725 sz. tjkvben és 75 öisz. ház és beltelekből álló ingatlanok B. 4 és 6 alatt Dragán Jován nevén irt felerészére 860 kor. kikiáltási áron az árverést elrendelte és hogy fentebb megjelölt ingatlanok az **1908. évi január hó 15-ik** napján d. e. 9 óra-kor Komoristye községházán megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 86 korona készpénzben vagy 1881. évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Oraviczabányán a kir. járásbiróság mint tlkvi hatóságnál 1907. évi okt. hó 18. napján.

Kerekes, kir. aljbiró.

1411 sz. 1907 végreható.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a fehértemplomi kir. törvényszéknek 12912/p számú végzése következtében Dr. Cornean Péter ügyvéd által képviselt Spärgen Herman javára Orzá E. czég ellen 1158 kor. 57 fill. s jár. erejéig 1907. évi november hó 27-én fogatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1169 kor. 60 fill.-re becsült következő ingóságok u. m.: bolti cikkek és felszerelések, házi butorok és 1 motor cséplő és órló garnitúrából az adós czéget illető 1/5 része nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésen a száskabányai kir. járásbiróság 1907. évi V. 671/2 számú végzése folytán 1158 kor. 57 fill. tőkekövetelés, ennek 1907. évi

január hó 15-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 174 kor. 59 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig, Illadián az alperes lakásán leendő eszközzésére **1907. évi december hó 27-ik** napjának d. e. 10 órája határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett irgóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fog adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságok: mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Oraviczabányán 1907 évi decz. 13-án.

Nádasky György,
kir. bir. végrehajtó.

7550 sz. tlkvi 1907.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbiróság mint te-lekkönyvi hatóság hogy Olariu George végrehajthatónak Stoiku Ion végrehajtást szenvedő elleni 92 kor. 50 fill. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az oraviczabányai kir. járásbiróság területén fekvő Brostyán községi 817 sz. tjkvben Stoiku Ion tulajdonául felvett 279/a hrsz. 13 öisz. belsőségre 832 kor. kikiáltási áron az árverést elrendelte és hogy fentebb megjelölt ingatlanok az **1908. évi január hó 23-ik** napján d. u. 3 órakor Brostyán községházán megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 83 kor. 20 fill. készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvény cikk 42 §-ában jelzett árfolyammal és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. ig. min. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annál a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kiadta az oraviczabányai kir. biróság mint tlkvi hatóság, 1907 évi október hó 30-án.

Kerekes, kir. aljársbiró.

Gheorghe Bogdanu

Oravița-rom.

Magazin de articole

de băcănie, coloniale, galanterie, văpseli, bumbacuri, spirituoase și depozit de făină.

Marfă curată și bună.

Prețuri cinstite. Serviciu cuviincios. Ce se mai cere ca să prospereze un negustor român?

Bunăvoința marelui public românesc!

— A t î t a. —

„PLUGARUL“

societate pe acții din Cacova

dă

6%

și plătește și darea după depuneri.

Aviz!**Eu nu anunț**ce-î de prisos, **cum fac alții**, zicînd, că la ei se capătă marfa cea mai frumoasă, mai bună și mai ieftină etc.**Dimpotrivă eu promit puțin**

și caut să împlinesc mai mult, atît în serviciu solid, cît și în lîferarea articolelor de cea mai bună calitate!

Și dece urmez eu așa?**Întîi primesc marfă bună dela izvor. Al doilea mî-am făcut praxa comercială în străinătate.**Am mare depozit în **delicatesuri, brînzuri indigene și din străinătate, șampagner ung.-francez, cognacuri ung.-frnceze! vinuri ungurești, spaniole, italiene**, atît dela slăvină, cît și în butelii.

cu toată stîma

Bertalan Saubermann,

Oravița.

Aviz!

Am onoare a înștiința mult stîmații mei mușterii, că mî-am acvirat deja aproape toată marfa de earnă, avînd asortiment bogat în postavuri moderne pentru haine, cum și articole de confecție pentru dame, per-dele, pînză, cămăși pentru domni; cravate, umbrele și totfelul de alte mărfuri, ce aparțin branșei mele.

Rugînd a mă onora cu comande din magazinul meu, dealtfel bine cunoscut, semnez,

cu distinsă stîmă

Rudolf Goldstein.

Covoare în toată marimea.

Cel mai ieftin loc de cumpărat, en gros și in detail.

Cel mai ieftin loc de cumpărat, en gros și in detail.